

การจัดการขนส่งทางอากาศโดยการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์

MEGATRENDS ANALYSIS FOR AIR TRANSPORTATION MANAGEMENT
TO PROMOTE CREATIVE ECONOMY TOURISM MODEL

ธนิดา ศุภรังสรรค์* และ อาภาภรณ์ หาโສ๊ะ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Tanida Suppharangsarn* and Apaporn Hasoh
Faculty of Management Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: yuitanida@gmail.com

Received: 21-12-2023

Revised: 12-01-2024

Accepted: 05-04-2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการขนส่งทางอากาศโดยการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ที่ประกอบไปด้วยการจัดการขนส่งทางอากาศ โดยการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวที่มุ่งเน้นการตระหนักรู้และการปรับตัวต่อแนวโน้มสำคัญ เช่น การเพิ่มความยืดหยุ่นในการเดินทาง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการรับมือกับความต้องการของตลาดในเชิงยั่งยืน เพื่อรองรับและเจริญเติบโตไปพร้อมกับเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระยะยาว ตลอดจนสร้างความสมดุลในการพัฒนาที่ยั่งยืนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศในทิศทางที่ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้การท่องเที่ยวที่ใช้การขนส่งทางอากาศเป็นส่วนหนึ่งสามารถรองรับและเจริญเติบโตไปพร้อมกับเศรษฐกิจและสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อยืนยันกรอบแนวคิดมีความจำเป็นในการศึกษาต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง การขนส่งทางอากาศ การท่องเที่ยว รูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ABSTRACT

The aim of this article is to study air transport management by analyzing aviation megatrends to promote creative economic tourism within an analytical framework that includes analyzing changing trends of air transport management, bio-economy tourism, circular economy, and green economy. It focuses on recognizing and adapting to key trends such as increasing travel flexibility, adapting to climate change, and meeting market demands in a sustainable way to support long-term economic growth and environmental conservation. Additionally, it aims to create a balance in sustainable development within the tourism and air transport industries in the most efficient manner possible, ensuring that tourism utilizing air transportation can grow in tandem with the economy while maintaining environmental conservation. However, empirical studies are needed to determine the best and most effective direction for sustainable development in tourism and air transport in the future.

Keywords: Megatrends, Air Transportation, Tourism, Creative Economy Tourism Model

บทนำ

หลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) นอกจากผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั่วโลก วิถีการดำเนินชีวิตยังทำให้เกิดผลกระทบไปยังอุตสาหกรรมและการพัฒนาต่าง ๆ ในวงกว้าง โดยเฉพาะการดำเนินการจัดการขนส่งทางอากาศ ซึ่งเชื่อมโยงเป็นห่วงโซ่ไปสู่ ธุรกิจสายการบิน ท่าอากาศยาน ที่พัก โรงแรมที่พัก และเศรษฐกิจการท่องเที่ยว โดยเฉพาะผลกระทบต่อการลดค่าใช้จ่ายของอุตสาหกรรมการบิน (Gaub, 2019) สำหรับปี 2565 ธุรกิจสายการบินได้ทยอยฟื้นตัวจากการฉีดยาวัคซีนครอบคลุมทั่วโลก กระตุ้นให้มีการเดินทางทางอากาศเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น แม้ธุรกิจสายการบินถูกซ้ำเติมจากสถานการณ์สงครามรัสเซีย - ยูเครนที่ยืดเยื้อยาวนานมาถึงปัจจุบัน (Sathapongpakdee, 2023)

เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีปกติใหม่ และกระแสความตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Tourism) ได้รับความนิยมมากขึ้น หันมาให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และในขณะเดียวกันการขับเคลื่อนเศรษฐกิจก็เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมการบิน เป็นธุรกิจที่สำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการขนส่งทางอากาศ ทั้งในฐานะของรูปแบบการเดินทางเพื่อการติดต่อดำเนินธุรกิจและการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน รวมไปถึงบทบาทของการขนส่งสินค้าของอุตสาหกรรมการบิน

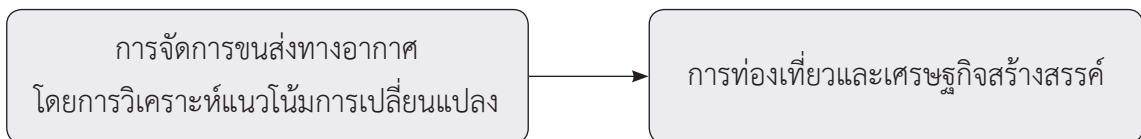
การเปลี่ยนแปลงของด้านสถานการณ์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการขนส่งทางอากาศหลายด้านข้างต้น ได้นำไปสู่ทั้งข้อจำกัด (Threat) และโอกาส (Opportunity) ต่อทั้งการจัดการขนส่งทางอากาศ และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์

บทความฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อทบทวนผลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การพัฒนาของโลกที่สำคัญ ซึ่งได้ส่งผลต่อการจัดการขนส่งทางอากาศ และความเชื่อมโยงของการปรับตัวของการจัดการขนส่งทางอากาศต่อการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการฉายภาพความเชื่อมโยง

การจัดการขนส่งทางอากาศกับการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กรอบในการวิเคราะห์

บทความได้ทบทวนแนวคิดการพัฒนาการจัดการขนส่งทางอากาศที่สำคัญ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทั้งด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของระบบบริหารจัดการ ความคาดหวังของผู้รับบริการ และการจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนเพื่อรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การปรับกลยุทธ์ของการจัดการขนส่ง จากนั้นได้ศึกษาแนวโน้มสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของการจัดการขนส่งทางอากาศเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงสู่โอกาสและความท้าทายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 การจัดการขนส่งทางอากาศโดยการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เนื้อหา

การจัดการขนส่งทางอากาศ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจเกือบทุกประเภท ทั้งสินค้าและบริการ ทั้งวัตถุดิบ อะไหล่ ชิ้นส่วนของสินค้าเพื่อนำมาประกอบให้เป็นสินค้าชนิดใหม่ แล้วทำการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ หรือแม้แต่สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods) ต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์ทั้งสิ้น ซึ่งการขนส่งทางอากาศก็เป็น 1 ใน 5 รูปแบบของระบบโลจิสติกส์ และเป็นทางเลือกในการขนส่งที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยคุณสมบัติพิเศษที่เด่นกว่าทางเลือกอื่น ๆ คือ เป็นการขนส่งที่มีความรวดเร็วที่สุด และมีการกำหนดตารางการบินที่แน่นอน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ สามารถวางแผนการผลิตสินค้า การจัดเก็บ การบริหารจัดการวัตถุดิบ รวมไปถึงการจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการลดค่าใช้จ่าย การดำเนินงาน เช่น ค่าดูแลรักษาสินค้า ค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย ค่าบริการจัดเก็บสินค้า ฯลฯ ไม่เพียงแต่การขนส่งสินค้าเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเดินทางของผู้โดยสารที่ต้องการเดินทางทางอากาศ

Graham & Guyer (2002) กล่าวว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาและปรับตัวของอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศ

Button (2009) กล่าวว่า การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศเป็นหนึ่งในแนวโน้มสำคัญที่ต้องพิจารณา เช่น การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการและการเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้โดยสาร เป็นต้น

การเดินทางทางอากาศ จึงเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมของมนุษย์ที่การขนส่งทางอากาศเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องของการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ การเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง รวมไปถึงการติดต่อ การเจรจา หรือการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เข้าถึงการเดินทางด้วยอากาศยานกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย ไม่เว้นแม้แต่ผลิตภัณฑ์หรือการบริการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเดินทางของนักท่องเที่ยว แนวโน้มในการจัดการขนส่งทางอากาศมีหลายปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการหลายรายมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขนส่งทางอากาศ ทั้งการใช้ระบบการจองและการทำธุรกรรมออนไลน์, การใช้ระบบติดตามและการบริหารจัดการเครื่องบินแบบอัตโนมัติ, และการพัฒนาเทคโนโลยีการบินที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อลดความหนาแน่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ

2. การเพิ่มความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการเดินทาง เป็นการพัฒนาบริการของหน่วยงานด้านการบิน และการสร้างความยืดหยุ่นในการเดินทางทางอากาศ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการเดินทางทางอากาศ เช่น การลดเวลาในการขึ้น-ลงเครื่อง, การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในเครื่องบิน และการพัฒนาประสบการณ์การเดินทางที่ดีสำหรับผู้โดยสาร

3. การสร้างความยืดหยุ่นในการเดินทาง การเพิ่มความยืดหยุ่นในการเดินทางทางอากาศ

เช่น การเพิ่มความหลากหลายในเส้นทางการบิน, การเปิดเส้นทางใหม่ไปยังประเทศหรือเมืองที่มีความสนใจเพิ่มขึ้น การลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการใช้พลังงานทดแทนในการขนส่ง ฯลฯ

4. ความยั่งยืนและการรักษาสິงแวดล้อม เป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในการขนส่งทางอากาศ และพัฒนาวิธีการขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาเครื่องบินที่ใช้เชื้อเพลิงที่มีประสิทธิภาพสูง การใช้เทคโนโลยีเชิงสิ่งแวดล้อมในการขับเคลื่อนเครื่องบิน การลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการใช้พลังงานทดแทนในการขนส่ง เป็นต้น

5. การปรับตัวต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง: การปรับตัวต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง การจัดการวิกฤตการณ์ และการปรับการสื่อสารและการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

6. การสร้างพันธมิตรและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ภาคธุรกิจ และองค์กรสาธารณะ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและปรับตัวของอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศ

การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการจัดการขนส่งทางอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศส่งผลกระทบต่อการเดินทางทางอากาศโดยตรงและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมการบินและการท่องเที่ยว ซึ่งการเปลี่ยนแปลง

สภาพอากาศส่งผลกระทบต่อการทำงานของสายการบิน (Thomas, 2022) โดยมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความสูญเสียในรูปแบบของการล่าช้าในการบิน หรือการยกเลิกเที่ยวบินที่ส่งผลกระทบต่อผลกำไรของสายการบิน และส่งผลกระทบต่อรายได้ในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรมและร้านอาหารในสถานที่ท่องเที่ยว (IATA, 2020) ด้วยเหตุนี้ทำให้การบินต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยีการทำนายสภาพอากาศและการวางแผนเส้นทางเที่ยวบินใหม่ เพื่อให้สามารถลดผลกระทบที่เกิดขึ้นได้

เมื่อสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังคงแพร่ระบาดไปทั่วโลก และประเทศไทยยังคงไม่สิ้นสุด และการเดินทางระหว่างประเทศอยู่ภายใต้มาตรการผ่อนคลายเป็นสำหรับผู้เดินทาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสายการบิน ท่าอากาศยาน เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการจัดการขนส่งทางอากาศสามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ด้านหลัก (Berger, 2023 and Abeyratne, 2019) ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Berger, 2023 and Trask, 2020) 2) การขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว 3) การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Trask, 2020) 4) การเปลี่ยนข้ออำนาจเศรษฐกิจของโลก 5) นวัตกรรมเทคโนโลยี 6) การเชื่อมต่อกันของโลก (Berger, 2023) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Change) ธุรกิจการขนส่งทางอากาศเป็นธุรกิจที่สร้างมลภาวะทางอากาศอย่างมาก ซึ่งมีการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศคิดเป็นร้อยละ 2 ของทั้งโลก และการขนส่งโดย

เครื่องบินปล่อยคาร์บอนออกสู่ชั้นบรรยากาศมากถึงร้อยละ 12 ของอุตสาหกรรมขนส่งทั้งหมด เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดแรงกดดัน ต่อการปรับตัว ของความต้องการ การบริการ และกฎระเบียบ ขอบังคับ ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย ความต้องการ ผู้ใช้บริการต้องการรักษาสິงแวดล้อมที่ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Friendly) การบริการที่ลดการใช้ทรัพยากร สิ้นเปลือง การเปลี่ยนวัสดุที่นำมาทำบรรจุภัณฑ์ ที่ใช้ในการบริการให้สามารถย่อยสลายได้ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการบริการที่ไม่จำเป็น การนำระเบียบมาบังคับใช้อย่างเคร่งครัดให้สอดคล้อง กับแนวโน้มโลจิสติกส์เขียว (Green Logistics Trend) รวมถึงการกำหนดแผนปฏิบัติให้ธุรกิจ การบิน ทำการบินโดยลดการปล่อยมลภาวะสู่ สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว (Rapid Urbanization) เมืองเป็นลูกค้ำที่สร้างความเจริญเพื่อดึงดูดคนเข้ามาอาศัย และนำรายได้ มาพัฒนาเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นโดยร้อยละ 85 ของ GDP โลกมาจากชุมชนเมือง การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย สูงถึงร้อยละ 50 ของการบริโภคทั้งหมด มีประชากร อาศัยอยู่ในเมืองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง อุตสาหกรรมการบินจำเป็นต้องมีการปรับตัว เพื่อรองรับการการเดินทางและการขนส่งสินค้า ทั้งในและต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย การเพิ่มจำนวน ประชากรและธุรกิจในเมืองก่อให้เกิดการขยายตัว ของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้เกิด ความต้องการในการพัฒนาสายการบินและโครงสร้าง พื้นฐานอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้บริการขยายของ

กลุ่มประชากรที่เพิ่มขึ้น (Buhaug & Urdal, 2013) โดยสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้มีการขยายของสนามบิน ซึ่งเกิดการเพิ่มจำนวนเที่ยวบินในเขตเมืองและ บริเวณพล และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ และเศรษฐกิจท้องถิ่น

3) การเปลี่ยนแปลงของประชากร (Demographic Changes) การเปลี่ยนแปลง ของประชากร ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ความต้องการการบริการสำหรับผู้สูงอายุ จะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คนจะมีอายุยืนยาวขึ้น ประชากรโลกที่มีอายุมากกว่า 60 ปีจะเติบโตถึง ร้อยละ 21 ประชากรโลกจะมากถึง 9.7 พันล้านคน ผลต่อความต้องการในการเคลื่อนย้าย การเพิ่ม จำนวนประชากรในพื้นที่ที่มีชุมชนเมืองขยายตัว อย่างรวดเร็ว (Button, 2016) ซึ่งก่อให้เกิด ความต้องการ การบริการ และกฎระเบียบขอบังคับ ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย ความปลอดภัย ในการเดินทาง ความเท่าเทียมและสะดวก ความสะอาดและปลอดภัย การนำเทคโนโลยี เข้ามาเพื่ออำนวยความสะดวกและลดระยะเวลา การรอคอยของผู้ใช้บริการสาธารณะโปเค รวมถึง การให้บริการที่มีมาตรฐานและสามารถสร้างความ ได้เปรียบทางการแข่งขันให้ธุรกิจได้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล (PDPA / GDPR) ในการกำกับ ดูแล เกี่ยวกับการปกป้องทั้งการให้และการใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลของหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

4) การเปลี่ยนขั้วอำนาจเศรษฐกิจ ของโลก (Economic Power Shift) การเติบโต ทางเศรษฐกิจโลกขยับมาเป็นทางเอเชียมากขึ้น ไทยเป็นประเทศเป้าหมายทั้งการลงทุนและ การท่องเที่ยวของเหล่านหาอำนาจทางเศรษฐกิจ

ทำให้ตลาดซื้อ-ขาย-เช่าอสังหาริมทรัพย์ยังเติบโตต่อเนื่อง (Salau, 2022) ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย ความต้องการ ชาวต่างชาติ มีความต้องการในการเดินทางมากขึ้น ทำให้ชาวต่างชาติหันมาให้ความสนใจและต้องการลงทุนกับประเทศฝั่งตะวันออกมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการเดินทางเพื่อเจรจาธุรกิจและลงทุน ซึ่งทำให้ธุรกิจการบินจึงจำเป็นต้องเพิ่มความถี่ของเที่ยวบินมากขึ้น เพื่อรองรับการเดินทางดังกล่าว รวมไปถึงการบริการต่าง ๆ สำหรับการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวอีกด้วย ธุรกิจการบิน การปรับรูปแบบการให้บริการ ลดบริการบางอย่างลงเพื่อลดต้นทุนในการดำเนินงานแต่ละเที่ยวบินหันมาให้ความสนใจกับการขนส่งสินค้ามากขึ้น ปรับสถานที่ให้รองรับการเป็นศูนย์ซ่อมอากาศยานที่มีประสิทธิภาพ ปรับเส้นทางในการให้บริการให้เหมาะสมกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนย้ายสินค้าและผู้โดยสารระหว่างประเทศ ส่งผลให้ต่อโครงสร้างของการค้าส่งและการบิน ซึ่งก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนในเส้นทางการค้าและการบิน รวมถึงการลงทุนที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจโลก (Bindoff et al., 2013)

5) นวัตกรรมเทคโนโลยี (Innovative Technology) นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง นวัตกรรมในด้านเทคโนโลยีการบินส่งผลให้มีการพัฒนาเครื่องบินที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการและการบริหารระบบการบิน ซึ่งส่งผลให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการให้บริการ (IATA, 2020) นวัตกรรมเทคโนโลยีด้านการบินจึงมีผลต่อประสิทธิภาพในการบิน

การควบคุมต้นทุน และการเพิ่มความปลอดภัย (Bhadra & Bhowmik, 2018) ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย การช่วยลดความแออัดในการให้บริการต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบิน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของศุลกากร (Customs) การตรวจคนเข้าเมือง (Immigration) การให้บริการของสายการบิน การพลังงานทางเลือกได้ ลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก คาร์บอนไดออกไซด์ ความปลอดภัยตลอดการเดินทาง และความปลอดภัยในการใช้บริการธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงยังต้องการบริการที่เกินความคาดหวังและคุ้มค่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการ ลดการใช้แรงงานคน และเสี่ยงการสัมผัสระหว่างบุคคลอีก การตรวจสอบการปฏิบัติงานในรูปแบบออนไลน์ (Online Auditing) การฝึกอบรมในรูปแบบเสมือนจริง (Virtual Training) สนับสนุนการลดการใช้กระดาษ ลดการเผชิญหน้าในการตรวจสอบเอกสารและเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อติดต่อกับหน่วยงาน เช่น ระบบ Cloud ระบบ BioMetric ระบบ Paperless

6) การเชื่อมต่อกันของโลก (Global Connectedness) การเชื่อมต่อกันของโลกผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการค้าสินค้าและการเดินทางระหว่างประเทศ และส่งผลให้มีการเพิ่มจำนวนเที่ยวบินที่ใช้ในการขนส่งสินค้าและบุคคล (UNFCCC, 2015) การเชื่อมโยงหรือการเชื่อมโลกให้มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายขึ้น ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำเนินธุรกิจหรือการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น มีการนำ

ระบบ Cloud มาใช้ในการเก็บและแบ่งปันข้อมูล มีการบูรณาการ การรวมกลุ่ม หรือการร่วมทุน ระหว่างธุรกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริม และเพิ่มความสะดวกให้กับผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการ การบริการ และกฎระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วยการลด ความเสี่ยงในการติดต่อโรคระบาด มีความต้องการ ในเรื่องของความสะดวก คล่องตัว และรวดเร็ว ในการส่งต่อ/แบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับ ผู้บริโภค การอำนวยความสะดวกและสามารถ ตอบสนองความต้องการแก่ผู้บริโภคมากขึ้น การให้

บริการเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายไร้สาย มีการใช้ หรือแบ่งปันข้อมูล เพื่อให้สามารถส่งต่อข้อมูล และดำเนินธุรกิจได้สะดวกยิ่งขึ้น มีการบันทึกข้อมูล ด้านสาธารณสุขของผู้เดินทาง แต่อยู่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) มีมาตรการ รองรับการเดินทางระหว่างประเทศที่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สังเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญต่อการการจัดการขนส่งทางอากาศได้ ดังตาราง

ตารางที่ 1 สังเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการการจัดการขนส่งทางอากาศ

แนวโน้ม	ผลกระทบของการขนส่งทางอากาศ	การปรับตัวของการขนส่งทางอากาศ
1. การเปลี่ยนแปลง สภาพอากาศ	แรงกดดันในการใช้แนวปฏิบัติที่ยั่งยืนและกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมมลพิษ เนื่องจากการขนส่งทางอากาศได้ก่อมลพิษทางอากาศในสัดส่วนที่สูงอุตสาหกรรม การขนส่ง	การบริการที่คำนึงถึงยั่งยืน การใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดการใช้ ทรัพยากร บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ และ การบังคับใช้ระเบียบด้านโลจิสติกส์สีเขียว ที่เข้มงวด
2. การขยายตัวของ ชุมชนเมือง	แรงกดดันต่อขยายสนามบินและบริการ การขนส่งทางอากาศ	การขยายสนามบิน การเพิ่มเที่ยวบิน ส่งเสริม ธุรกิจและเศรษฐกิจท้องถิ่น
3. การเปลี่ยนแปลง ของประชากร	การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้ความต้องการ บริการที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ต้องการ การเพิ่มความปลอดภัย ความสะดวกสบาย และบริการที่ดี	ความปลอดภัยในการเดินทาง ความเท่าเทียม ความสะดวกและสะดวกสบาย การนำเทคโนโลยี เข้ามาเพื่ออำนวยความสะดวก ลดระยะ เวลาการรอคอย การให้บริการที่มีมาตรฐาน และสามารถแข่งขันได้ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA/GDPA)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แนวโน้ม	ผลกระทบของการขนส่งทางอากาศ	การปรับตัวของการขนส่งทางอากาศ
4. การเปลี่ยนชั่วคราว อำนาจเศรษฐกิจ	การเติบโตทางเศรษฐกิจโลกขยับมาทางเอเชีย มากขึ้น ทำให้เกิดความต้องการในการเดินทาง ทางอากาศเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับธุรกิจและ การท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยเฉพาะ ในประเทศไทย	ความต้องการเดินทางเพื่อธุรกิจและการลงทุน ที่เพิ่มขึ้น การให้บริการขนส่งสินค้ามากขึ้น การบำรุงรักษาเครื่องบินที่มีประสิทธิภาพ การปรับเส้นทางการให้บริการ การปรับ เปลี่ยนเส้นทางการค้าและการบิน รวมถึง การลงทุนที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจโลก
5. นวัตกรรมเทคโนโลยี	นวัตกรรมและเทคโนโลยีทำให้เกิดการพัฒนา เครื่องบินที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการระบบการบิน ซึ่งส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการจัดการ และการให้บริการที่ดีขึ้น	การลดความแออัดในการให้บริการใน อุตสาหกรรมการบิน การใช้พลังงานทดแทน การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยี เพื่อลดการใช้แรงงานคน ลดการใช้กระดาษ การตรวจสอบแบบออนไลน์ การฝึกอบรม ในรูปแบบเสมือนจริง
6. การเชื่อมต่อกัน ของโลก	ประสิทธิภาพในการค้าสินค้าและการเดินทาง ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนเที่ยวบิน สำหรับการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารเพิ่มขึ้น ระบบ Cloud และการแบ่งปันข้อมูลช่วยเพิ่ม ความสะดวกในการให้บริการและดำเนินธุรกิจ	การปรับปรุงการเดินทางที่มีประสิทธิภาพ การแบ่งปันข้อมูล การรวมกระบวนการธุรกิจ การเพิ่มความสะดวกในการให้บริการ ลดความเสี่ยงในการติดต่อโรคระบาด มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น
อุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ถึงแม้ในอดีต
การท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างก้าวกระโดดจนทำให้
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศเพิ่มขึ้น
และเมื่อพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย
พบว่า ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม
และชื่อเสียงระดับโลกหลายแห่ง ทั้งแหล่งท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อีกทั้งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยเป็นภาคส่วนที่มี
การเติบโตอย่างสูงมาโดยตลอดก่อนที่จะหดตัวลง
จากวิกฤติโควิด

ทั้งนี้ เมื่อวิกฤติโควิดคลี่คลาย การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2566 นี้ รายได้จาก
การท่องเที่ยวจะกลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้ง คิดเป็น
การฟื้นตัวร้อยละ 80 (National Science and
Technology Development Agency, 2023)
ซึ่งการที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลับมาเติบโตขึ้น
อีกครั้ง ก็ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม โดยปัญหาที่สำคัญในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือ เรื่องขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติทางการท่องเที่ยว ที่ประเทศไทยต้องตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน และควรเน้นการทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความสมดุลกันระหว่างอุปสงค์ (Demand) ที่เป็ความต้องการของนักท่องเที่ยว และอุปทาน (Supply) ที่เป็สินค้า / บริการทางการท่องเที่ยว รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) สามารถทำกำไรมากกว่าขาดทุน ไม่เบียดเบียนต้นทุน และมีการลงทุนเพิ่มเติมอีกด้วย และอีกสิ่ง ที่ประเทศไทยจะต้องคำนึงถึงคือ เรื่องสังคม วิถีชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติที่เป็แหล่งท่องเที่ยว เป็สำคัญ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (TAT Intelligence Center, 2020)

การท่องเที่ยวในรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (BCG Tourism) หมายถึง การนำเอาองค์ความรู้และเทคโนโลยีตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ, เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว มาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยว และเพิ่มเติมส่วนผสมความยั่งยืนลงในการท่องเที่ยว อาหาร ชุมชน สุขภาพ สุขการสร้างการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประรูปผลผลิตอย่างเป็นระบบ มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากร ลดการใช้พลังงาน และปริมาณขยะ ไม่สร้างมลพิษหรือผลกระทบตอสิ่งแวดล้อม เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติ

สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมโลก (National Science and Technology Development Agency, 2023)

สืบเนื่องจากรัฐบาลไทยมีความเห็นชอบให้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยการใช้โมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือ BCG Model อันประกอบด้วย การพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ด้าน ที่มีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่ B-เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy), C-เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และ G-เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) นั้น ได้ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เรียกว่า BCG Tourism ขึ้น เพื่อเป็หนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจตามแนวทางสำคัญของโมเดลนี้ จนปัจจุบันถือเป็เทรนด์การท่องเที่ยวแห่งยุคที่กำลังมาแรง (TAT Academy, 2021) ซึ่งสามารถอธิบายตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. แนวทางเศรษฐกิจชีวภาพ คือการนำเอาเทคโนโลยีมาจัดการกับผลผลิต ในรูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ (Smart Farming) ที่มุ่งเน้นการดูแลผลผลิตแบบเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร มีการดูแลกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ ปลอดภัย เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวิถีอินทรีย์ได้

2. แนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน คือการนำเอาผลผลิตหรือบริการในแหล่งท่องเที่ยว ที่มีอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็ชุมชนท้องถิ่น มาทำการวางแผนอย่างเป็นระบบ และทำให้เกิดการหมุนเวียน เริ่มตั้งแต่ต้นกระบวนการ ซึ่งเป็การออกแบบการผลิตที่ต้นทาง เพื่อให้วัตถุดิบถูกใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และนำกลับมาใช้ใหม่หรือปรับปรุงใหม่ได้ ซึ่งเป็การช่วยลด

ปริมาณการใช้วัตถุดิบ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมถึงสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3. แนวทางเศรษฐกิจสีเขียว คือการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ใช้สารเคมี และลดปริมาณของเหลือทิ้งหรือขยะ ตลอดจนสามารถนำของเหลือทิ้งหรือขยะไปแปรรูปให้เกิดมูลค่าได้ ลดการทำให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์ การเลือกใช้วัตถุดิบจากเกษตรอินทรีย์หรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแนวโน้มการจัดการการขนส่งทางอากาศส่งผลกระทบซึ่งกันและกันในหลากหลายด้าน (Graham and Dobruszkes, 2019) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเพิ่มความต้องการเที่ยวบินราคาประหยัดและการขยายเครือข่ายการบิน เนื่องจากนักท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องการหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ทำให้เกิดจุดหมายปลายทางและพื้นที่ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

2. การท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวทั่วไปไม่ค่อยเดินทางไป ทำให้เกิดการกระจายความแออัดตามสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม

3. สายการบินต่าง ๆ มีการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการพัฒนาและผลักดันให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น

4. การเติบโตของการท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทำให้เกิดการทำลายกฎระเบียบ

และข้อบังคับด้านการบิน รวมถึงกระตุ้นให้ประเทศเกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ท่าอากาศยาน ถนน ระบบขนส่งสาธารณะ ฯลฯ ให้มีความเชื่อมโยงและสะดวกต่อการใช้บริการมากขึ้น

5. สายการบินต่าง ๆ พยายามลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการทำการบิน โดยการเสนอตัวเลือกในการชดเชยคาร์บอน การสนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพให้มากขึ้น รวมถึงการใช้เครื่องบินที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อให้เป็นสายการบินเป็นตัวเลือกในการขนส่งทางอากาศที่ยั่งยืน

6. การเติบโตของการขนส่งทางอากาศส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ทำให้ทั้งสายการบินและท่าอากาศยานมีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการบิน รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์และให้ความสำคัญต่อการดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย

หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการส่งเสริมและให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าให้นักท่องเที่ยว เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จริง สร้างความประทับใจ และอยากกลับมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จากสถิติมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้นสูงมากถึงร้อยละ 7.23 และเติบโตอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี (TAT Intelligence Center, 2020)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส - 2019 ที่ยังคงยืดเยื้อผสมโรงกับการแพร่ระบาดรอบใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังคง

ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีขาวภายใต้โมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2566 – 2570 โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของรัฐบาล (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourist and Sports, 2021) เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสีขาวภายใต้โมเดลเศรษฐกิจ BCG สนับสนุนให้การท่องเที่ยวมีส่วนในการพัฒนาประเทศไทยให้มีความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไป

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวมิติใหม่ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยตนเองแบบ FIT (Free Independent Travelers) เต็มใจใช้จ่ายเพื่อการซื้อสินค้าและบริการที่มีรูปแบบเฉพาะตัว และมีความต้องการแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ ความสุขสบายทางร่างกายและจิตใจ (Suwanakood & Pimolsomphong, 2021) ได้ทำกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ใหม่ๆ ที่หลากหลาย ประกอบกับการบริการแบบครบวงจรในยุคดิจิทัลที่ทันสมัย มีการเชื่อมต่อและเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวที่ง่ายและสะดวก ซึ่งช่วยให้สามารถจัดการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น (Ministry of Tourism and Sport, 2020)

การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลต่อการเลือกการเดินทางของนักท่องเที่ยว (Kotler & Armstrong, 1991) เช่น การใช้เทคโนโลยีในการจองที่พักและการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาและจัดการระบบการจองที่ทันสมัย และรวดเร็วสามารถช่วยให้ธุรกิจขนส่งทางอากาศ

เติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีสื่อสารและการขนส่งทำให้การเดินทางและการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการสร้างประสบการณ์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่สามารถช่วยลดค่าใช้จ่าย และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

สรุป

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ ความนิยมอย่างมากทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมในศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันที่แตกต่างกัน ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งการเปิดเสรีทางการขนส่งทาง อากาศยังคงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างมาตรการ คัดกรองที่มีประสิทธิภาพในการท่องเที่ยวและ เดินทางอย่างปลอดภัย เพื่อให้เกิดการพัฒนา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

การขนส่งทางอากาศเป็นรูปแบบหนึ่ง ของการขนส่งที่มีบทบาทและได้รับความนิยม ในปัจจุบัน เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว และ ปลอดภัย เป็นสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่อการเคลื่อนตัว และการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทั้งในแง่ของการลงทุน ระหว่างประเทศ สภาพเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ ทำให้ภาครัฐจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพสังคม

เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งสมาคมขนส่งระหว่างประเทศคาดการณ์ว่า ผลกำไรสุทธิในปี 2566 จะสูงถึง 9.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ จำนวนผู้โดยสาร 4.35 พันล้านคน ปริมาณการขนส่งสินค้าทางอากาศ 57.8 ล้านตัน และมีปริมาณเที่ยวบินถึง 34.4 ล้านเที่ยวบิน โดยมีสาเหตุจากปริมาณการค้าระหว่างประเทศที่ลดลง พื้นที่บรรทุกได้ของเครื่องบินเพิ่มมากขึ้น (Civil Aviation Training Center, 2023) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธุรกิจ ซึ่งมีปัจจัยท้าทายของธุรกิจขนส่งทางอากาศ คือ ราคาเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเพิ่มภาระต้นทุนแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงการแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ให้บริการต่างชาติรายใหญ่ ซึ่งมีการให้บริการเที่ยวบินขนส่งผู้โดยสารและสินค้ามายังภูมิภาคเอเชีย และภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติตามเกณฑ์ความปลอดภัยต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาลอีกด้วย

ประเทศไทยได้ดำเนินการโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบินอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปิดใช้อาคารเทียบเครื่องบินรองหลังที่ 1 ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (Satellite 1 : SAT-1) การปรับปรุงท่าอากาศยานส่วนต่อขยาย การพัฒนาท่าอากาศยานอีกหลายแห่งให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากแนวโน้มของนักท่องเที่ยว และปริมาณเที่ยวบินที่เข้ามายังท่าอากาศยานต่าง ๆ ในประเทศไทย ร้อยละ 93.5 ของผู้โดยสารที่เดินทางมาไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในภาวะซบเซาจากการออกมาตรการเข้มงวดเพื่อควบคุมโรค สายการบินส่วนใหญ่จึงปรับตัวมาให้บริการในประเทศเป็นหลัก และปรับเที่ยวบินมาขนส่งสินค้ามากขึ้น สำหรับสนามบินหลักที่รองรับการเดินทางของผู้โดยสารสูงสุด คือ สุวรรณภูมิและดอนเมืองคิดเป็นสัดส่วนรวมกันร้อยละ 51 ของจำนวนผู้โดยสารทั้งหมดในปี 2564 (Sathapongpakdee, 2023)

กล่าวโดยสรุปคือ การท่องเที่ยวรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการจัดการขนส่งทางอากาศ โดยการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการบิน การสร้างงานในอุตสาหกรรมการบิน การปรับแก้ไขเกี่ยวกับกฎระเบียบ มาตรฐาน และข้อบังคับทางการบิน รวมถึงการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากความต้องการในการขนส่งทางอากาศ การเพิ่มเส้นทางการบิน และจุดหมายปลายทางใหม่ ๆ มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Abeyratne, R. (2019). **Megatrends Affecting Air Transport — Connecting the Dots**. Retrieved from <https://law.usask.ca/documents/research/abeyrantne20-2lay.pdf>. [2024, 20 May.]
- Berger, R. (2023). **Trend Compendium 2050: Six megatrends will shape the next decades**. Retrieved from <https://www.rolandberger.com/en/Insights/Global-Topics/Trend-Compendium/>. [2024, 22 May.]
- Bhadra, D., & Bhowmik, B. (2018). **Aerospace Innovation: The Need for a New Ecosystem**. The Aerospace Corporation. Retrieved from <https://aerospace.org/sites/default/files/2018-11/AerospaceInnovationNeedForNewEcosystem.pdf>. [2024, 20 Mar.]
- Bindoff, N. L., Stott, P. A., AchutaRao, K. M., Allen, M. R., Gillett, N., Gutzler, D., & Tang, Q. (2013). **Detection and attribution of climate change: from global to regional**. In **Climate Change 2013: The Physical Science Basis**. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (pp. 867-952). Cambridge University Press.
- Buhaug, H., & Urdal, H. (2013). An urbanization bomb? Population growth and social disorder in cities. **Global Environmental Change**, 23(1), 1-10.
- Button, K. (2009). **Trends in air transport** In **Flying into the Future: Air Transport Policy in the European Union**. Ashgate Publishing.
- Button, K. (2016). **Air Transport Networks: Theory and Policy Implications**. Edward Elgar Publishing.
- Civil Aviation Training Center. (2023). **Summary of Thai Aviation Industry News Information**. Communication and Aviation Business Development Division Monthly Issue April - June 2023.
- Gaub, F. (2019). **Welcome to 2030: the mega-trends**. Retrieved from https://ec.europa.eu/assets/epsc/pages/espas/ESPAS_Report2019.pdf. [2024, 20 May.]
- Graham, A., & Dobruszkes, F. (2019). **Air Transport: A Tourism Perspective**. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/331454161_Air_Transport_A_Tourism_Perspective. [2024, 20 May.]
- Graham, A., & Guyer, C. (2002). **Air transport in the 21st century**. Ashgate Publishing, Ltd.
- IATA. (2020). **Weather Variability and Air Transport**. Retrieved from <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/weather-variability-and-air-transport/>. [2024, 20 Mar.]

- Kotler, P., & Armstrong, G. (1991). **Principles of Marketing (4th ed.)**. Prentice Hall.
- Ministry of Tourism and Sports. (2020). **Tourism Economic Review**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. Retrieved from : https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=581. [2023, 27 Nov.]
- National Science and Technology Development Agency (2023). **BCG TOURISM, the travel trend of the era answer to the BGC economic model**. Retrieved from <https://www.bcg.in.th/data-center/articles/bcg-tourism-travel-trends/>. [2023, 27 Nov.] (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourist and Sports. (2021). **Strategic Plan for Driving White Tourism Under the BCG Economic Model (2023 - 2027)**. Retrieved from https://www.mots.go.th/images/v2022_1683099938532QkNHLnBkZg==.pdf. [2023, 27 Nov.] (in Thai)
- Sathapongpakdee, P. (2023). **Business Industry Trend 2023-2025: Air Transport Services**. Retrieved from: <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/logistics/air-transport/io/air-transport-2023-2025>. [2023, 27 Nov.] (in Thai)
- Seyi, J. S. (2022). **Labour shortage, economic shifts, digital disruption, others listed in PMI's Annual Report as trends to watch in 2022**. Retrieved from <https://businessday.ng/business-economy/article/labour-shortage-economic-shifts-digital-disruption-others-listed-in-pmis-annual-report-as-trends-to-watch-in-2022/>. [2024, 22 May.]
- Sittijirapat, P. (n.p.d). **Mega Trend 2037**. Retrieved from <https://www.spu.ac.th/fac/business/th/content.php?cid=19329>. [2023, 27 Dec.] (in Thai)
- Suwanakood, P. & Pimolsomphong, Ch. (2021). The Development of High Value Tourist Destination for High Value Tourists in Thailand. **Journal of Southern Technology**, 14(1). Southern Technology College. (in Thai)
- TAT Academy, Tourism Authority of Thailand. (2021). **Tourism According to BCG Concept**. Retrieved from <https://tatacademy.com/th/publish/article/e64b2554-d206-4e07-8c83-5df6a1f4fe65>. [2023, 27 Nov.] (in Thai)
- TAT Intelligence Center. (2020). **Tourism Behavior Survey of Thai and International Tourists 2019 (Final Report)**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)

- Thomas, G. (2022). **Meet The Megatrends Report Maps Future of Flying**. Retrieved from <https://www.airlineratings.com/news/meet-the-megatrends-report-maps-future-of-flying/>. [2024, 22 May.]
- Trask, B. (2020). **Mega Trends and Families: The Impact of Demographic Shifts, International Migration and Urbanization, Climate Change, and Technological Transformations**. Retrieved from https://www.un.org/development/desa/family/wp/content/uploads/sites/23/2020/06/UN.MegaTrends.Final_.Trask_.2020.pdf. [2024, 22 May.]
- UNFCCC. (2015). **Adoption of the Paris Agreement**. Retrieved from <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>. [2024, 20 Mar.]
- .....